

Mokslinė metodinė kultūros paminklų apsaugos taryba
prie LTSR Kultūros ministerijos

Jonas Balčiūnas

Dauglaukio kapinyno (Tauragės raj.)
1983 metų žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų

ATASKAITA

Vilnius, 1984

Turinys

I. Įvadas

II. Kapinyno tyrinėjimai

1. Perkasa I (kapai Nr. 1–15, neaiškios paskirties (apeiginės?) duobės Nr. 1–3)
2. Perkasa II (kapai Nr. 6–10)
3. Perkasa III (kapas Nr. 11)
4. Perkasa IV (kapas Nr. 12)
5. Išvados
6. Radinių sąrašas
7. Kraniologinės medžiagos lyties ir amžiaus diagnostika (kapas Nr. 2)
8. Iliustracijos

Ivadas

Dauglaukio kapinynas yra Dauglaukio kaimo ŠR dalyje, apie 0,25 km į rytus nuo kelio Dauglaukis-Pajūris, pailgos rytų-vakarų kryptimi iki 4 m aukščio nuolaidžiais šlaitais nelygios aukštumos, besitęsiančios visu kaimo šiauriniu pakraščiu, rytinėje dalyje.

Kapinynas buvo žinomas seniai. Statant jame įvairius pastatus, sodinant medžius, kasant bulviarūsius ir dirbant kitus darbus būdavo aptinkama žmonių kaulų ir archeologinių dirbinių. 1938 m. į Kauno Vytauto Didžiojo kultūros muziejų iš čia pateko dvi II–III a. apyrankės ir pakabutis, bei keletas IX–XIII a. papuošalų.¹ Jis ir radiniai iš jo minimi archyvinėje medžiagoje² ir literatūroje³, įrašytas į kultūros paminklų sąrašą (AV-1460).⁴ 1964 metais kapinyną žvalgė Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Istorijos institutas⁵, 1973 ir 1981 metais jį žvalgė Mokslinė metodinė kultūros paminklų apsaugos taryba⁶, kartografavo Respublikinis žemėtvarkos projektavimo institutas.⁷

Ryšium su tuo, kad kapinyno teritorijos dalyje, kurioje stovi buvęs Vinco Austyno gyvenamasis namas, numatoma statyti naują gyvenamąjį ir ūkinį pastatus (o statybos neapsieis be žemės judinimo darbų), Lietuvos TSR kultūros ministerijos mokslinė metodinė kultūros paminklų apsaugos taryba 1983 metų birželio 22–liepos 10 dienomis čia vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus, tikslu nustatyti ar kapinynas (konkrečiai, jo dalis, esanti numatomų statybų vietoje) jau sunaikintas ar dar dalis jo išlikusi. Tyrinėjimuose dirbo Dauglaukio aštuonmetės mokyklos dešimties mokinių grupė, grafinės fiksacijos darbus atliko Tauragės r. kultūros paminklų apsaugos vyr. metodininkas Edmundas Mažrimas. Daug padėjo (ypač užkasant perkakas) „Raudonosios žvaigždės“ kolūkio valdyba. Tyrinėjimų išlaidas apmokėjo kolūkis. Tyrinėjimų metu iškastos 4 perkastos, atidengtas bendras 103 kv. m plotas. Tirtame plote, 0,9–1,9 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptikta daugiau ar mažiau sunykusių 12 kapų (vienas iš jų dvigubas). Kapuose ir atsitiktinai rasta virš 60 dirbinių.

Kasamos perkastos buvo orientuotos Š–P ir R–V kryptimis. Kiekvienos perkastos Š–P kraštinė iš P į Š kas 1 m buvo žymima lotyniško alfabeto didžiosiomis raidėmis, o R–V kraštinė iš V į R kas 1 m buvo žymima arabiškais skaitmenimis 1, 2, 3, 4, 5 ir t. t. Tuo būdu visos perkastos buvo padalintos 1 kv. m ploto kvadratais.

Toliau pateikiamos tyrinėtų plotų ir surastų kapų, neaiškios paskirties duobių, bei radinių aprašymas.

Kapinyno tyrinėjimai

Perkasa I

Perkasa buvo išplanuota visai šalia Vinco Austyno seno tebestovinčio buvusio gyvenamo namo jo kieme, į rytus nuo jo R šono (perkastos PV kampas buvo 4 m atstumu į RŠR nuo namo PR kampo). Perkasa buvo kasama kvadratinė, su 6 m ilgio kraštinėmis P–Š ir V–R kryptimis.

Kadangi visas buvęs kiemas ariamas, tai velėnos čia nebuvo. Nukasus 20–25 cm storio dirvožemio sluoksni, perkastos PR kampe (kv. A. B. – 5, 6) išryškėjo maždaug 150 cm skersmens apskrita dėmė – buvusios bulviarūsių duobės kontūrai. Ši bulviarūsių duobė buvo užpildyta nešvarių sumaišytu su tamsia žeme smėliu ir įvairiomis šiukšlėmis. Jos gylis siekė 2 m nuo dabartinio žemės paviršiaus, o didžiausias skersmuo iki 200 cm. Iškart po dirvožemiu, kv. D, E-5, 6 irgi atsidenė apskritos 100 cm skersmens duobės kontūrai. Duobė taipogi buvo užpildyta nešvarių sumaišytu su tamsia žeme ir įvairiomis šiukšlėmis smėliu. Jos gylis siekė 130 cm nuo dabartinio žemės paviršiaus, o dugnas buvo jau po senuoju

¹ Radiniai saugomi Kauno valstybiniame istorijos muziejuje.

² Valstybės archeologijos komisijos medžiaga (VAK). – B. 50. – P. 29–30. Saugoma Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos Dokumentacijos centre (toliau MMT DC); Savickas Pr. Dauglaukio senkapio – radimo vietos pasas. 1957 m. rugpjūčio 19 d. – Saugomas MMT DC.

³ Lietuvių liaudies menas. – Senovės lietuvių papuošalai. I knyga. – Vilnius. – 1958. – II. 235; Lietuvos TSR archeologijos atlasas. Pirkapynai ir senkapiai. – Vilnius. 1977. – T. 3. – P. 31; Volkaitė-Kulikauskienė R. Lietuviai IX–XIII amžiais. – Vilnius. – P. 277.

⁴ Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas. – Vilnius. – 1973. – P. 308.

⁵ Tautavičius A. 1964 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Plungės, Šilalės, Tauragės ir Telšių rajonuose duomenys. – Vilnius. – 1965. – P. 76. – Saugoma Lietuvos TSR MA Istorijos instituto Archeologijos skyriuje. – Byla Nr. 203.

⁶ Černiauskas M., Jovaiša E. Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos Koordinacijos grupės ekspedicijos po Tauragės rajoną ataskaita (mašinarštis). – Vilnius. – 1973. – P. 9. – Saugoma MMT DC; Balčiūnas J. 1981 m. žvalgomosios archeologinės ekspedicijos Tauragės rajone ataskaita (mašinarštis). – Vilnius. – 1982. – P. 13–14. – Saugoma MMT DC. – B. 388.

⁷ Lietuvos TSR Tauragės rajono kultūros ir gamtos paminklų katalogas. – Vilnius. – 1974. – P. 55. – Žemėlapis. Saugoma MMT DC. – NR. 11.

žemės paviršiumi, tik prasidėjus nelieštam natūraliam smėliui. Šioje duobėje, beveik jos centre, 85 cm gylyje buvo aptiktas atsitiktinis radinys – perlūžusi įmovinio ietigalio plunksna su nedidele įklotės dalimi.

Dirvožemio sluoksnis perkasoje siekė 20–25 cm storio. Po dirvožemio sluoksniu buvo nuo 5 cm iki 30–40 cm storio pilko, kiek persimaišiusio su žeme smėlio sluoksnis, po juo – nuo 25 cm iki 80 cm storio (perkasos V dalyje) vėjo supustyto gelsvai pilkšvo smėlio sluoksnis, po kuriuo buvo 5–10 cm storio senojo žemės paviršiaus tamsaus permaišyto su dirvožemiu smėlio sluoksnis, o po pastaruoju jau buvo geltonas natūralus nepajudintas smėlis, kuriame vietomis nevienodame gylyje nuo įsiterpusios natūralios tamsesnės rusvo geležingo smėlio kv. C, D–4) ir priemolio (kv. C, D–5, 6) netaisyklingos formos dėmės, bei rausvo molio linzės (kv. F–6).

Kv. E, F–4, 5 sandūroje, 60–65 cm gylyje, supustyto smėlio ir senojo žemės paviršiaus sluoksnių riboje buvo aptikti vienas šalia kito gulintys du pilki 25x21x18 cm ir 33x28x20 cm dydžio akmenys, matyt, gulėję ant senojo žemės paviršiaus.

Be anksčiau minėto atsitiktinio radinio perkasoje, po senuoju žemės paviršiumi, natūraliame smėlyje, aptikti penki kapai ir trys neaiškios paskirties (gal būt apeiginės?) apskritos duobės, kurių viena (Nr. 1) iš dalies kirto kapo Nr. 1 kojūgalį, kita (Nr. 2) buvo prie kapo Nr. 2 kojūgalio, o trečioji (Nr. 3) buvo kiek atokiau nuo perkasoje aptiktųjų kapų.

Perkasa iškasta iki 160–170 cm gylio nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Kapas Nr. 1

140 cm gylyje nuo dabartinio ir 30–35 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, kv. F–2, 3 išryškėjo kapo duobės kontūrai, išsiskiriantys iš aplinkinio geltono smėlio kiek tamsesne pilkai rusva spalva. Kapo duobės Š galo nedidelė dalis paėjo po perkasos Š siena, todėl, norint atidengti visą kapo duobės Š galą, čia buvo iškasta niša. Kapo duobės P galą (kaip paaiškėjo – kojūgalį (maždaug kelių srityje)) kirto išryškėjusi tame pačiame gylyje, kv. E–2, 3 apskrita 85–90 cm skersmens neaiškios paskirties (galbūt, apeiginė (?) duobė, užpildyta tamsiu mišusiu su smulkiais angliukais smėliu (šios duobės aprašymą žr. toliau – Neaiškios paskirties (apeiginė?) duobė Nr. 1)). Išlikusi kapo duobės dalis buvo 140 cm ilgio ir 100 cm pločio, užapvalintais šiaurinio galo kampais, orientuota tiksliai Š–P kryptimi. Atpreparavus kapą jokių griaučių liekanų neaptikta, likusi tik tamsi su angliukais, kuriais buvo pabarstyta lavonas dėmė. Duobėje palaidota mirusioji (sprendžiant pagal įkapes tai buvo moteris), kaip rodo įkapių padėtis, gulėjo galva tiksliai į Š, matyt, aukštelninka, ištiestomis kojomis. Rankų padėties nustatyti nebuvo galima. Prie mirusiosios galvos, maždaug už pakaušio, rastas nulūžęs geležinės kvadratinio skersinio pjūvio ylos (?) 4,5 cm ilgio gabaliukas. Kaklo srityje rasta nedidelių gelsvo stiklo karoliukų apvara, kurioje buvo ir vienas dvigubo nupjauto kūgio formos 1 cm skersmens gintarinis karolis. 16 cm atstumu nuo jų kojų link, krūtinės srityje, skersai kapo gulėjo žalvarine dvigubos ritės formos galvute ir 11 cm ilgio geležinė adata ritinis 14 cm ilgio smeigtukas su išlikusia prie jo prikabinta 1,2 cm skersmens apskrita geležinė grandele. Prie smeigtuko buvo išsilaikęs nedidelis juodos spalvos lyg ir odos ar žievės gabaliukas.

Kapas Nr. 2

135–140 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, kv. A, B–4, 5, 6 išryškėjo 230 cm ilgio Š–P kryptimi ir 85 cm pločio kapo duobės kontūrai, išsiskiriantys iš aplinkinio geltono smėlio kiek tamsesne pilkšvai rusva spalva. Su kapo duobės P galu (kaip paaiškėjo – kojūgaliumi) jungėsi išryškėjusi tame pačiame gylyje apskrita 95 cm skersmens neaiškios paskirties (galbūt apeiginė?) duobė, užpildyta tamsiu mišusiu su smulkiais angliukais smėliu (šios duobės aprašymą žr. toliau – Neaiškios paskirties (apeiginė?) duobė Nr. 2). Tik išryškėjus kapo duobei, jos Š gale atsidengė gana gerai išsilaikiusi kaukolė, atsukta veidine dalimi į viršų ir į kojų pusę, kiek pakrypusi į kairę. Atpreparavus kapą daugiau jokių griaučių liekanų neaptikta. Kapo duobėje palaidotas 40–45 metų amžiaus vyras (mirusiojo lytį ir amžių pagal kaukolę nustatė VU Medicinos fakulteto docentas G. Čėsnyš) buvo gana gausiai apibarstyta angliukais (jų pėdsakai išlikę ir ant kaukolės). Mirusysis gulėjo galva tiksliai į Š, matyt, aukštelninka, ištiestomis kojomis. Rankų padėtis neaiški. Dešinėje galvos pusėje, prie pat jos, buvo padėtas geležinis įteriamasis 17,5 cm ilgio peilis ir geležinis įmovinis 15 cm ilgio ietigalis rombo formos plunksna. Kairėje galvos pusėje, 13 cm į kairę (mirusiojo atžvilgiu) nuo jos, gulėjo geležinio įmovinio ietigalio liekanos (16 cm ilgio). Prie dešiniojo skruostikaulio, dešiniojo peties srityje gulėjo dvi žalvarinės profiliuotos segės. Daugiau įkapių prie mirusiojo nebuvo rasta. Angliukais pabarstyto kapo ploto ilgis 180 cm. Sprendžiant pagal tai mirusiojo ūgis galėjo būti apie 170–175 cm.

Kapas Nr. 3

125–130 cm gylyje nuo dabartinio ir 25–30 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, kv. B, C–3 iš aplinkinio geltono smėlio labai neryškiai išsiskyrė kiek tamsesniu rusvai pilkšvu smėliu 180 cm ilgio ŠŠV–PPR kryptimi ir 60–70 cm pločio kapo duobės kontūrai. Preparuojant kapą arčiau jo ŠŠV galo buvo aptikta žmogaus dantų trupinėlių, o nedideliu atstumu į PPR nuo jų, jau maždaug krūtinės srityje, – sulūžęs įvijinis žiedelis. Sprendžiant pagal kapo duobės kontūrus, joje rastuosius dantų gabalėlius ir įvijinį žiedelį, mirusioji ar mirusysis (greičiausiai tai buvo moteris arba paauglys, nes kape neaptikta vyrų kapams būdingų ginklų) gulėjo galva į ŠŠV (335° kampu), matyt, aukštelninka, (ar aukštelninkas) ištiestomis kojomis ir sudėtomis ant krūtinės rankomis (bent jau viena jų buvo padėta ant krūtinės).

15 cm į V nuo kapo duobės galvūgalio buvo neaiškios paskirties (apeiginės?) duobės Nr. 2 kraštas (šios duobės aprašymą žr. toliau).

Kapas Nr. 4

140 cm gylyje nuo dabartinio ir 30 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, kv. B, C–1, 2 labai neryškiai iš aplinkinio smėlio kiek tamsesne nelygia spalva išsiskyrė 180 cm ilgio ŠV–PR kryptimi ir 60–80 cm pločio kapo duobės kontūrai. Kapo duobės ŠV galo dalį kirto neaiškios paskirties (apeiginės?) duobės Nr. 2 P kraštas (šios duobės aprašymą žr. toliau). Arčiau kapo duobės ŠV galo, kv. C–1, 2 ribos viduryje buvo aptiktas vienas žmogaus dantis, o 10 cm į PV nuo jo, prie pat kapo duobę kertančios minėtos neaiškios paskirties (apeiginės?) duobės Nr. 2 P krašto – žalvarinė profiliuota (?) su trimis plačiais skydeliais ornamentuota segė. Sprendžiant pagal labai neryškius kapo duobės kontūrus ir kape aptiktą dantį bei segę, mirusioji ar mirusysis (greičiausiai tai buvo moteris arba paauglys, nes kape neaptikta vyrų kapams būdingų ginklų) gulėjo galva į ŠV, matyt aukštelninka (ar aukštelninkas), ištiestomis kojomis. Rankų padėtis neaiški.

Kapas Nr. 5

155–160 cm gylyje nuo dabartinio ir 35–40 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, kv. C, D–6 iš aplinkinės žemės labai neryškiai kiek tamsesniu smėliu išsiskyrė pailga ŠŠV–PPR kryptimi kapo duobės dėmė. Kapo duobės nedidelė PPR galo R dalis paėjo po perkastos R siena, todėl, norint atidengti visą kapo duobę čia (ties kv. C–6) buvo iškasta nedidelė niša. Kapo duobės ilgis buvo apie 170–180 cm, plotis – 60–70 cm. Kape, arčiau jo ŠŠV galo, buvo rasta žalvarinė laiptinė segė su dviem laipteliais, o arčiau PPR galo – nedidelė lyg kojos kaulo dalelė. Sprendžiant pagal labai neryškius išlikusius kapo duobės kontūrus ir kape aptiktą segę bei kaulo gabalėlį, o taipogi pagal kitus kapinyno kapus, mirusioji ar mirusysis (greičiausiai tai buvo moteris arba paauglys, nes kape neaptikta vyrų kapams būdingų ginklų) gulėjo galva į ŠŠV (maždaug 330° kampu), matyt, aukštelninka (ar aukštelninkas), ištiestomis kojomis. Rankų padėtis neaiški.

Neaiškios paskirties (apeiginė?) duobė Nr. 1

Maždaug 120 cm gylyje nuo dabartinio ir iškart po senuoju žemės paviršiumi, kv. E–2, 3 ėmė ryškėti tamsi apskrita dėmė. Ją giliau atvalius ir atpreparavus paaiškėjo, kad tai cilindro formos plokščiu dugnu duobė, užpildyta labai tamsiu, sumišusiu su pelenais ir smulkučiais angliukais (panašiai, kaip židinio žemė), smėliu. Duobės skersmuo 85–90 cm, gylis – 45–50 cm. Jos kraštai nebuvo visiškai statūs: dugno link jie kiek siaurėjo, o prie pat dugno, ties perėjimu į jį, buvo užapvalinti. Duobė buvo iškasta kapo Nr. 1 duobės kojūgalyje ir savo š kraštu kirto ją maždaug mirusiosios kelių srityje. Jokių radinių duobę Nr. 1 užpildžiusioje žemėje neaptikta. Jos paskirtis lieka neaiški.

Neaiškios paskirties (apeiginė?) duobė Nr. 2

125–130 cm gylyje nuo dabartinio ir iškart po senuoju žemės paviršiumi, kv. C, D–1, 2 ėmė ryškėti dar viena tamsi apskrita dėmė. Ją giliau atvalius ir atpreparavus, paaiškėjo, kad tai irgi cilindro formos plokščiu dugnu duobė, užpildyta tamsiu sumišusiu su pelenais ir smulkučiais angliukais smėliu. Duobės skersmuo 95 cm, gylis – 50 cm. Jos kraštai buvo beveik visiškai statūs ir tik arčiau dugno kiek linko į vidų. Ši duobė buvo iškasta prie pat kapo Nr. 2 duobės kojūgalio ir kartu tarp kapų Nr. 3 ir Nr. 4 galvūgalių. Savo P kraštu ji truputį kirto kapo Nr. 4 duobės galvūgalio š dalį. Jokių radinių duobę Nr. 2 užpildžiusioje žemėje neaptikta. Jos paskirtis lieka neaiški.

Neaiškios paskirties (apeiginė?) duobė Nr. 3

Maždaug 110 cm gylyje nuo dabartinio ir iškart po senuoju žemės paviršiumi ir ant jo gulėjusiais dvejais akmenimis, kv. E, F–4, 5 ėmė ryškėti apskrita tamsi dėmė. Ją giliau atvalius ir atpreparavus, paaiškėjo, kad tai piltuvo formos beveik smailiu vos užapvalintu dugnu duobė, užpildyta juodu sumišusiu su pelenais ir smulkučiais angliukais smėliu. Duobės skersmuo 100–105 cm, gylis – 55 cm. Jokių radinių duobę užpildžiusioje žemėje neaptikta. Jos paskirtis lieka neaiški.

Perkasa II

Perkasa buvo išplanuota V–R kryptimi visai šalia Vinco Austyno tebestovinčio buvusio gyvenamo namo P galo, sode (perkastos ŠR kampas buvo 1,5 m atstumu į P nuo namo PR kampo). Perkasa buvo kasama 7 ilgio V–R kryptimi ir 3 m pločio P–Š kryptimi.

Kadangi sodo užtame sklype įrengtas daržas ir sklypas ariamas, tai velėnos čia nebuvo. Nukasus 20–30 cm storio dirvožemio sluoksnį, perkastos PV dalyje, prie perkastos P sienos (kv. A–2, 3), išryškėjo užpildytos nešvarių sumaišytu su tamsia žeme ir šiukšlėmis smėliu maždaug 120 cm skersmens bulviarūsio duobės dalis (maždaug pusė). Jos gylis siekė 170 cm. Į V nuo jos, perkastos PV kampe (kv. A, B–1), perkasoje buvo kito bulviarūsio, irgi užpildyto nešvarių maišytu su žemėmis ir šiukšlėmis smėliu, dalis.

Dirvožemio sluoksnis perkasoje siekė, kaip jau minėta, 20–30 cm storio. Po dirvožemiu visoje perkastos š dalyje buvo 10–20 cm storio pilko, kiek persimaišiusio su žeme smėlio sluoksnis, po kuriuo, nuo 45–50 cm gylio buvo vėjo supustyto gelsvai pilkšvo smėlio sluoksnis, kurio storis siekė 20–30 cm. Po vėjo supustyto smėlio sluoksniu buvo 25–30 cm storio buvusio senojo žemės paviršiaus tamsaus maišyto su dirvožemiu smėlio sluoksnis, o po juo jau buvo geltonas natūralus

nejudintas mėlis, kuriame perkasos ŠR dalyje (kv. B, C–4, 5, 6), 110 cm gylyje, buvo įsiterpusi rusvai pilkšvo priemolio netaisyklingos formos dėmė.

Perkasos P sienoje beveik visur pjūvyje iki pat perkasos dugno buvo permaišytas su žeme smėlis. Čia, perkasos P dalyje (kv. A–2, 3, 4), išryškėjo (ypač pasiekus nejudintą smėlį) pailga V–R kryptimi 250 cm ilgio ir maždaug 1 m pločio nevisai taisyklingos formos tamsios maišytos žemės dėmė su joje pasitaikančiais angliukais ir įvairiomis šiukšlėmis. Nuo jos V galo į Š pusę per kvadratus B–4 ir dalinai C–4 ėjo irgi ne visai taisyklingos formos atsišakojimas užlenktu R galu. Atrodo, kad tai gali būti dar Pirmojo pasaulinio karo metų vokiečių tranšėjų, kurios pasak vietinių gyventojų kažkur čia buvo iškastos, pėdsakai. Šios dėmės siekė 130–150 cm gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Perkasos PR dalyje, kv. A–6, maždaug 45–80 cm gylyje, supustyto smėlio ir senojo paviršiaus riboje ir iš dalies po ja buvo aptiktas 50×50×35 cm dydžio pilkas akmuo. Dar vienas akmuo, gulėjęs 75–90 cm gylyje, senajame žemės paviršiuje ir jo riboje su natūraliu nejudintu smėliu buvo aptiktas kv. C–5. Šis akmuo irgi buvo pilkas, 45×30×20 cm dydžio. Atrodo, abu šie akmenys buvo gulėję senajame žemės paviršiuje.

Perkasoje, po senuoju žemės paviršiumi, natūraliame smėlyje, aptikti viso penki sveiki bei apardyti kapai, kurių vienas buvo dvigubas (kapas Nr. 6).

Perkasa buvo iškasta 150–170 cm gylio nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Kapas Nr. 6

Perkasos ŠV dalyje, kv. C–2, 3, 95 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus ir iškart po senojo žemės paviršiaus sluoksniu, iš aplinkinio geltono smėlio išsiskyrė gelsvai pilkšvo smėlio pailga VŠV–RPR kryptimi dėmė. Ją dar kiek pavalius, paaiškėjo, kad tai kapo duobė, kurios RPR galą kerta per kv. A–2, 3, 4 ir kv. B, C–4 einanti tranšėja (matyt Pirmojo pasaulinio karo metų vokiečių iškastas apkasas). Kadangi kapo duobės VŠV galo dalis paėjo po perkasos Š siena, tai, norint atidengti visą kapą, ties kv. C–2 buvo padaryta 0,5 m² ploto trikampės formos išpjova, nukreipta smaigaliu į Š. Visos atsidengusios kapo duobės išlikusios dalies ilgis buvo 230 cm, o plotis iki 100 cm. Išlikę duobės kampai buvo apvalūs. Toliau preparuojant 125–130 cm gylyje nuo dabartinio ir 45–50 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus buvo atidengtas dvigubas kapas. Palaidojimas apardytas medžių šaknų, mirusiųjų griaučiai labai sunykę, todėl apie mirusiųjų laidojimo kryptį ir padėtį, bei apie jų lytį galima buvo spręsti tik iš kapo duobės kontūrų, išlikusių nedidelių kaulų dalių ir įkapių, bei jų padėties.

Kapo duobės VŠV gale buvo palaidotas vyras. Mirusysis (sprendžiant pagal kelių išlikusių dantų, šlaunikaulio dalies ir įkapių padėtį) buvo palaidotas galva VŠV (maždaug 275° kampu), aukštielninkas, ištiestomis kojomis ir sudėtomis ant krūtinės rankomis. Kairėje mirusiojo galvos pusėje, matyt kiek į VŠV nuo jos vienas prie kito, smaigaliai į VŠV gulėjo du geležiniai įmoviniai ietigaliai rombo ir karklo lapo formos plunksnomis (ietigalių ilgis atitinkamai 19 cm ir 20 cm) ir geležinis įtveriamasis 19 cm ilgio peilis tiesia nugarėle ir 3 cm pločio ašmenimis. 10 cm nuo jų į kojų pusę buvo ašmenimis įstrižai žemyn (lyg įsmeigtas į žemę) 16 cm ilgio įmovinis kirvis 5 cm pločio ašmenimis. Mirusiojo krūtinės srityje gulėjo žalvarinė laiptelinė ornamentuota segė su trimis lapeliais, o šalia jos dar viena žalvarinė laiptelinė segė su trimis puoštais geležimi laipteliais. Šalia šių segių buvo išsilaikęs lyg pajuodusio grubaus audinio lopinėlis. Šalia segių, vos žemiau, irgi mirusiojo krūtinės srityje, gulėjo dvi žalvarinės ornamentuotos išilginėmis akučių ir įkartelių eilutėmis iki 7,5 cm skersmens apyrankės išgaubtu viduriu. 15 cm nuo apyrankės mirusiojo kojų pusę, maždaug jo juosmens srityje, gulėjo 3,5×4,5 cm dydžio geležinė sagtis. 15 cm į kojų pusę nuo sagties gulėjo išlikęs pažaliavęs 14 cm ilgio mirusiojo šlaunikaulio gabalas (sprendžiant iš jo pakrypimo apytikslės mirusiojo išilginės ašies atžvilgiu – kairiojo šlaunikaulio).

Prie vyro kojų, jam iš kairės pusės, buvo palaidota, sprendžiant iš įkapių, moteris ar paauglė. Iš mirusiosios griaučių buvo išlikusios tiktai nedidelės viršutinio ir apatinio žandikaulio dalys su keliais dantimis, gulėjusios prie vyro šlaunikaulio, kairėje mirusiojo atžvilgiu pusėje. Sprendžiant iš žandikaulių padėties, mirusiosios galva buvo arba šalia vyro dubens, arba net padėta ant jo kairiosios pusės. Mirusioji (vėlgi sprendžiant pagal žandikaulių dalių ir įkapių padėtį) buvo palaidota galva į VŠV (kaip ir vyras), aukštielninka, ištiestomis kojomis ir sudėtomis krūtinės srityje rankomis. Mirusiosios kaklo srityje, prie žandikaulių liekanų, buvo aptikta maždaug ketvirtoji dalis sulūžinėjusios į 7 nedidelius gabalėlius žalvarinės kūginiais galais antkaklės (antkaklės galas, matyt, medžio šaknų, buvo atsuktas į galvos pusę) ir išsimetę iš aparos smulkūs raudono emalio, gelsvo stiklo ir žalvario karoliukai. Šiek tiek žemiau, jau mirusiosios krūtinės srityje, gulėjo žalvario nulūžusio smeigtuko adatos 4 cm ilgio dalis, o dar kiek žemiau, maždaug mirusiosios krūtinės dešinėje pusėje gulėjo žalvarinė laiptelinė segė ornamentuota, su trimis laipteliais. Šiek tiek žemiau šių radinių, maždaug ties mirusiosios krūtinės apačia, gulėjo dvi žalvarinės ornamentuotos išilginiais grioveliais ir įkartelių bei akučių eilutėmis iki 6 cm skersmens apyrankės išgaubtu viduriu. Prie kairiosios mirusios atžvilgiu apyrankės buvo išsilaikęs grubaus pajuodusio audinio gabalėlis. 10–15 cm nuo apyrankių į RPR (į mirusiosios kojų pusę), maždaug jos pilvo-dubens srityje buvo išsibarstę iš aparos daugiau kaip 30 įvairaus dydžio balto ir spalvoto (raudono) emalio ir balto, žalsvo bei mėlyno stiklo karolių.

Abiejų kape palaidotų mirusiųjų palaikai buvo apibarstyti smulkiais angliukais.

Kapas Nr. 7

Perkasos kv. B, C–4, 5, 110 cm gylyje nuo dabartinio ir 20 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus iš pilkšvai rusvo priemolio kiek pilkesne spalva labai nežymiai išsiskyrė 180 cm ilgio ŠV–PR kryptimi ir iki 80 cm pločio kapo duobė, kurios

P briauną kirto pert kv. A–2, 3, 4 einanti tranšėja. Atpreparavus kapą paaiškėjo, kad duobėje palaidota, sprendžiant iš įkapių, moteris. Iš mirusiosios griaučių buvo išlikę tiktai nedidelių vienos rankos kaulų fragmentai, keli vienos rankos pirštų falangų kauliukai ir nežymūs sunykusių dubens kaulų pėdsakai. Sprendžiant iš negausių griaučių liekanų ir įkapių išsidėstymo, mirusioji gulėjo galva į PR, maždaug 140° kampu (išimtis iš visų kitų tirtose kapinyne dalyje aptiktų palaidojimų), matyt, aukštielninka, ištiestomis kojomis ir sudėtomis po krūtine rankomis. Arčiau kapo PR galo, maždaug mirusiosios krūtinės srityje, skersai kapo, adatų smaigaliais į RŠ, gulėjo du žalvariniai statinėliniai smeigtukai. 10 cm į ŠŠV nuo jų, (į mirusiosios kojų pusę), maždaug po mirusiosios krūtine gulėjo žalvarinė 6 cm skersmens juostinė apyrankė, pagaminta iš stačiakampio pjūvio juostelės, puošta išilginių griovelinių ir įkartelių eilučių (lyg virvučių) ornamentu. Apyrankėje dar buvo išlikę pažaliavę dilbio kaulų fragmentai. Dar 10 cm į mirusiosios kojų pusę nuo apyrankės, jau mirusiosios juosmens srityje buvo aptiktas žalvarinis žiedelis, pagamintas iš skardos juostelės. Kapo duobės ŠV galo R dalyje buvo aptiktos dvi nedidelės lipdytos keramikos šukės lygiu paviršiumi.

Kapas Nr. 8

Perkasos PR dalyje, prie pat jos P sienos, kv. A–6, 7 sandūroje, 115–120 cm gylyje nuo dabartinio ir 30 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, iš aplinkinio geltono smėlio išsiskyrė kiek tamsesnė rusvai pilkšvo smėlio 100 cm ilgio V–R kryptimi ir 30 cm pločio dėmė užapvalintais kampais, kuri savo P kraštu paėjo po perkastos P siena. Norint atidengti visą šią dėmę ir išsiaiškinti jos paskirtį, perkastos P sienoje, 0,5 m atstumu nuo jos PR kampo, ties kvadratais A–5, 6, 7 buvo padaryta 2,5 m ilgio V–R kryptimi ir 1,2 m pločio Š–P kryptimi išpjova (toliau į P pusę kasti neleido čia augusios obelės šaknys). Padarius išpjovą, atsidendę 100 cm pločio kapo duobės 150 cm ilgio ŠŠV–PPR kryptimi didžioji dalis. Kadangi plėsti išpjovą į P pusę neleido prie jos P sienos augusi obelis, tai čia buvo iškasta niša. Visa kapo duobė buvo 210 cm ilgio ir 100 cm pločio, apvaliais kampais. Atpreparavus kapą paaiškėjo, kad mirusiojo (sprendžiant pagal įkapes tai buvo vyras) griaučiai labai sunykę: likusi tiktai sudūlėjęsios kaukolės dalis, dalis apatinio žandikaulio su keliais dantimis, du rankos pirštų kauliukai, bei nedideli dubens kaulų ir dešiniojo (sprendžiant pagal jo padėtį ir pakrypimą apytikslės mirusiojo išilginės ašies atžvilgiu) šlaunikaulio fragmentai. Sprendžiant pagal išlikusius griaučių fragmentus ir pagal įkapių padėtį, mirusysis gulėjo galva į ŠŠV (345° kampu), aukštielninka, ištiestomis kojomis ir sudėtomis ant dubens rankomis (bent viena jų buvusi padėta ant dubens). Kairėje mirusiojo atžvilgiu galvos pusėje, šalia jos, smaigaliais į Š pusę gulėjo vienas šalia kito 19,5 cm ilgio geležinis įmovinis ietigalis rombo formos plunksna ir 24 cm ilgio geležinis įtveriamasis peilisdurklas išgaubta nugarėle ir 3 cm pločio ašmenimis. Tarp galvos ir šių ginklų, smaigaliu į žemę ir kiek į galvos pusę, gulėjo geležinis antskydis kiek įgaubto kūgio formos viršūne (kūgio pagrindo skersmuo 11 cm). Dešinėje mirusiojo galvos pusėje, prie pat jos, buvo ašmenimis įstrižai žemyn įsmigęs į žemę geležinis įmovinis 16,5 cm ilgio kirvis 5 cm pločio ašmenimis. Maždaug mirusiojo kaklo–krūtinės viršaus srityje skersai kapo, smaigaliu į R pusę, gulėjo geležinis lazdelinis 9 cm ilgio smeigtukas, o prie jo – 2 cm skersmens kūgio kiek užapvalintomis viršutinėmis briaunomis formos netaisyklingas (asimetriškas) karolis (?) ar, veikia, miniatiūrinis verpstukas, pagamintas iš gintaro (mirusysis jį galėjo nešioti, ar, gal, jis jam buvo įdėtas į kapą kaip savotiškas talismanas). Mirusiojo dubens srityje gulėjo žalvarinis įvjinis trijų įvijų žiedas, pagamintas iš pusapvalio pjūvio vielos. Prie žiedo dar buvo išlikę du pažaliavę rankos pirštų kauliukai.

Kapas Nr. 9

Perkasos V dalyje, kv. A, B–1, dalinai B–2, 110 cm gylyje nuo dabartinio ir 20 cm gylyje nuo senojo žemės paviršiaus, iš aplinkinės žemės kiek tamsesnė pilka žeme išsiskyrė 70–80 cm pločio kapo duobės, orientuotos Š–P kryptimi, 185 cm ilgio dalis. Kadangi duobės P galas ties kv. A–1 paėjo po perkastos P siena, tai, norint atidengti visą kapą, čia buvo iškasta niša (daryti išpjovą neleido šalia augančio vaismedžio šaknys). Visa kapo duobė buvo 230 cm ilgio, apvaliais kampais. Duobės P galo V dalį kirto bulviarūsio duobė. Iš mirusiojo (sprendžiant pagal įkapes tai buvo vyras) kaulų tebuvo išlikę sudūlėjęsios kaukolės dalies pėdsakai ir nedidelis šlaunikaulio fragmentas. Sprendžiant pagal išlikusias mirusiojo griaučių liekanas ir įkapių išsidėstymą, jis buvo palaidotas galva beveik į Š (10° kampu), aukštielninka, ištiestomis kojomis, rankų padėtis neaiški. Prie mirusiojo galvos, jos dešinėje pusėje, gulėjo geležinis įtveriamasis nulūžusiu smaigaliu 12,5 cm ilgio peiliukas. Kairėje galvos pusėje ir kiek į Š nuo jos buvo ašmenimis įstrižai į žemę ir į galvos pusę įsmeigtas geležinis įmovinis 21 cm ilgio kirvis 5,5 cm pločio ašmenimis ir 4 cm skersmens įmova. 12 cm į mirusiojo kojų pusę nuo kirvio, maždaug prie kairiojo mirusiojo peties, smaigaliu į Š gulėjo geležinis įmovinis 20 cm ilgio ietigalis rombo formos plunksna. Mirusiojo krūtinės srityje gulėjo žalvarinis statinėlinis perlūžusia adata 10 cm ilgio smeigtukas. Daugiau įkapių prie mirusiojo nebuvo.

Kapas Nr. 10

Perkasos kv. B, C–1, 80–95 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus ir iškart po senojo žemės paviršiaus sluoksniu, o iš dalies net ir jo apatinėje dalyje, atsidendę dalis tamsia su smulkiais angliukais žeme užpildytos kapo duobės. Norint atidengti visą kapą, perkastos V sienoje, ties kv. B, C–1, buvo padaryta 1m² išpjova. Buvo atidengta beveik visa išlikusi kapo duobės, orientuotos ŠR–PV kryptimi dalis. Kapo PV galas, (maždaug pusė viso kapo), buvo įstrižai nukirstas bulviarūsio (jau minėto kapo Nr. 9 aprašymo). Kapo, dar išlikusi prie bulviarūsio, apie 0,2 m² ploto dalis buvo atidengta iškasus išpjovos P šone nišą (daryti išpjovą čia neleido aukščiau esančios storos netoliese augusio klevo šaknys). Išlikusi kapo duobės dalis buvo iki 120 cm ilgio ir 80 cm pločio. Jokių griaučių liekanų kape aptikta nebuvo. Sprendžiant pagal

įkapes (tarp kitų daiktų kape rastas kirvis – būdingas vyrų kapams įkapė) kape buvo palaidotas vyras. Vėlgi, sprendžiant pagal dalies įkapių padėtį (kituose kapinyne iširtos dalies kampuose ginklai būdavo padėti prie mirusiojo galvos, o smeigtukai gulėdavo krūtinės srityje) mirusysis buvo palaidotas galva į ŠR, greičiausiai aukštelininkas. R Rankų ir kojų padėtis neaiški, nes rankų kaulų pėdsakų nebuvo išlikę, o visas kapo duobės PV galas buvo nukirstas kasant jau minėtą bulviarūšį. Kapo duobės ŠR gale gulėjo plokščias pilkas 26×23×8 cm dydžio akmuo, ant kurio, matyt, buvo paguldyta mirusiojo galva, arba kuris, galbūt, galėjo būti uždėtas ir ant mirusiojo galvos (tiksliau pasakyti sunku, nes jokių mirusiojo kaukolės pėdsakų kape neaptikta, o tamsių kapo duobės žemių dar šiek tiek buvo ir po akmeniu). Akmens PR pusėje (tuo pačiu, matyt, mirusiojo galvos kairėje) buvo įsmeigtas ašmenimis įstrižai į žemę geležinis įmovinis 14 cm ilgio kirvis 5 cm pločio ašmenimis, kiek pasviręs įmova į akmens (galvos) pusę. Apie 3,5 cm į PV nuo akmens, matyt, maždaug mirusiojo kaklo-krūtinės viršaus srityje gulėjo neaiškios paskirties nuskilęs į vieną pusę plėtėjantis tuščiaviduris iki 1,4 cm skersmens ir 2 cm ilgio juodai rudo stiklo cilindrelis, kurio šonų paviršius puoštas balto stiklo netaisyklingai išsidėsčiusiomis stačiomis bangelėmis. Prie šio cilindrelio gulėjo 1,2 cm skersmens ir 1,3 cm ilgio žalvarinės skardos cilindrelis, kurio vienas galas buvo užpildytas sukepusiomis geležies rūdimis, o kitas – neaiškia rudos spalvos medžiaga (panašia į gintarą (?)). Toje pačioje vietoje gulėjo ir susiraičiusios surūdijusios geležinės grandinėlės sukepęs 3×4 cm dydžio gabalėlis su išsilaikiusiu prikepusiu prie jo audinio fragmentu. 17 cm į ŠV nuo šių radinių, maždaug mirusiojo dešiniojo peties srityje, buvo aptiktas žalvarinės grandinėlės, sukabintos iš 0,6–0,7 cm skersmens grandelių, pagamintų iš trikampio skersinio pjūvio vielos, 5 cm ilgio fragmentas, 23 cm į PV (į mirusiojo kojų pusę) nuo jau minėtų cilindrelių, maždaug mirusiojo krūtinės apačios srityje, skersai kapo, smaigaliu į ŠV, gulėjo sulūžinęs geležinis lazdelinis 8,5 cm ilgio smeigtukas. 10 cm į PR nuo šio smeigtuko, maždaug prie kairiojo mirusiojo šono, buvo aptiktas nuskeltais galais, kiek siaurėjantis į vieną galą iki 2,2 cm ilgio ir nuo 0,8 cm iki 1 cm skersmens neaiškios paskirties (matyt, karolis) cilindrelis su išilgai jo einančia 0,2 cm skersmens kreiva skylute, pagamintas iš skaidraus vos žalsvo stiklo; cilindrelio šonai buvo papuošti besivejančiomis apie jį spirale emalio juostelėmis. Daugiau jokių dirbinių kape nerasta. Kaip jau minėta, visas jo PV galas buvo suardytas kasant bulviarūšį.

Perkasa III

Perkasa buvo išplanuota P–Š kryptimi, šalia Vinco Austyno tebestovinčio buvusio gyvenamojo namo V šono, tarp jo ir keliuko, vedančio į buvusią Vinco Austyno ir Miko Šakio sodybas. Perkastos PR kampas buvo 2 m atstumu, o ŠR kampas 3 m atstumu nuo minėto namo V sienos. Perkasa buvo kasama 8 m ilgio P–Š kryptimi ir 3 m pločio V–R kryptimi.

Nuėmus nuo 5 cm iki 10 cm storio velėną, perkastos PV dalyje visur buvo tankiai susipynusios šalia perkastos PV kampo augusio seno klevo šaknys, tarp kurių buvo permaišyta juoda žemė. Šaknys užėmė netaisyklingą plotą, kurio riba iš ŠV į PR nelygiai ėjo nuo perkastos V sienos (kv. D–1, 2) iki jos PR kampo (kv. A–3). Šaknys čia ėjo iki perkastos dugno ir giliau. Perkastos Š gale, iki pat jos dugno buvo netoliese nuo jos į Š augusio ažuolo smulkesnės šaknys su tarp jų esančia permaišyta tamsia žeme. Kitur perkasoje po velėna buvo iki 20–25 cm storio dirvožemio sluoksnis, po kuriuo, perkastos ŠR dalyje, kv. D, E, F–3 ir perkastos sienoje ties šiais kvadratais, viena šalia kitos buvo dvi tamsia žeme ir įvairiomis šiukšlėmis užpildytos iki 140 cm skersmens duobės, siekusios 120 cm ir 140 cm gylio. Likusioje perkastos dalyje po dirvožemio sluoksniu vietomis buvo iki 10 cm storio tamsaus permaišyto su žeme smėlio sluoksnis, po kuriuo buvo vėjo supustyto gelsvai pilkšvo smėlio iki 60 cm storio sluoksnis. Po vėjo supustyto smėlio sluoksniu kai kur išsiskyrė senojo žemės paviršiaus sluoksnis su jo apatinėje dalyje esančiu persimaišiusiu su žemėmis pilku smėliu. Šio sluoksnio storis siekė iki 40 cm storio. Po šiuo sluoksniu perkasoje jau buvo natūralus geltonas smėlis.

Perkastos ŠR dalyje, kv. F–3, 135 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus buvo aptikti du gulintys vienas šalia kito 25×22×22 cm ir 20×20×14 cm dydžio akmenys. Kv. C–3, 140 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, senojo žemės paviršiaus ir supustyto smėlio riboje buvo aptiktas dar vienas, kiek paplokščias 40×30×20 cm dydžio akmuo, matyt, gulėjęs senajame žemės paviršiuje. Kv. B–4, 160 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, senojo žemės paviršiaus sluoksnyje buvo aptiktas atsitiktinis radinys – žalvarinis XVII a. pradžios Rygos miesto šilingas.

Be šio atsitiktinio radinio perkasoje buvo aptiktas vieno, medžio šaknų beveik visiškai suardyto kapo liekanos.

Perkasa buvo iškasta iki 200 m gylio nuo dabartinio žemės paviršiaus.

Kapas Nr. 11

Perkastos PR kampe, kv. A–3, 190 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, iškart po senojo žemės paviršiaus sluoksniu, tamsesne rusva spalva iš geltono smėlio išsiskyrė kapo duobės dalis maždaug 1 m ilgio ŠV–PR kryptimi ir iki 40 cm pločio dėmė. Visa likusi kapo duobės dalis buvo sunaikinta čia augančių tankiai susipynusių klevo šaknų. Sprendžiant pagal išlikusį kapo duobės ŠR pakraščio kontūrą (ŠV dalyje jis užsilenkė į PV pusę), išlikusi kapo ŠV galo dalis. Išlikusios kapo duobės dalies PR galas paėjo po perkastos siena, todėl čia buvo bandyta iškasti nišą, tačiau už perkastos sienos buvo išlikęs tik tai siauras iki 10 cm pločio kapo duobės ruoželis, o likusi dalis irgi buvo suardyta susipynusių klevo šaknų. Arčiau išlikusios kapo duobės dalies ŠV Galo (greičiausiai krūtinės srityje), maždaug 15 cm skersmens plote buvo aptikta žalvarinė profiliuota segė su trimis skydeliais, žalvarinis ritinis nulūžusia adata 7,8 cm ilgio smeigtukas, smaigaliu nukreiptas į PV pusę (skersai kapo), apskrita žalvarinė 0,6 cm skersmens grandelė (ar karolis?), pagaminta iš trikampio skersinio pjūvio 0,3 cm pločio ir 0,2 cm storio vielos, du trečdaliai sulūžusio žalvarinio žiedo, pagaminto iš plokščios pusapvalio pjūvio 0,6 cm pločio ir apie 0,45 cm storio juostelės ir mažytis pažaliavęs kaulo gabalėlis. Daugiau radinių

kape neaptikta. Sprendžiant pagal surastas įkapes bei jų padėtį kapo duobėje, galima manyti, kad čia buvo palaidota greičiausiai moteris, kuri gulėjo galva į ŠV, matyt, aukštieji rankomis, sudėtomis ant krūtinės rankomis (ar bent viena jų). Kojų padėtis neaiški.

Perkasa IV

Perkasa buvo išplanuota 3,5 m atstumu į R nuo Vinco Austyno tebestovinčio buvusio gyvenamo namo ŠR kampo ir 5 m atstumu į Š nuo perkastos I, buvusios sodybos kieme Š dalyje. Perkasa IV buvo kasama 5 m ilgio V–R kryptimi ir 3 m pločio P–Š kryptimi.

Kadangi visas buvęs kiemas ariamas, tai velėnos čia nebuvo. Nukalus 20–30 cm storio dirvožemio sluoksnį, perkastos PR dalyje, kv. A–3, 4, 5 atsidendė dviejų besijungiančių tarpusavyje maždaug 7 cm skersmens bulviarūšių, užpildytų nešvariu, sumaišytu su žemėmis ir šiukšlėmis smėliu, duobės, kurių dugnas buvo žymiai giliau už perkastos dugną. Vienoje šių duobių, kv. B–5, 70 cm gylyje buvo aptiktas atsitiktinis radinys – geležinio įmovinio kirvio įmovos galo fragmentas (?).

Po dirvožemio sluoksniu buvo nuo 40 cm iki 65 cm storio pilkas, kiek persimaišęs su žeme (matyt, supustytas), sluoksnis, kuris kasant gilyn tolydžio šviesėjo ir gelsvėjo ir 65–90 cm gylyje perėjo į natūralų rusvai geltoną smėlį.

Kv. B, C–2, 3 riboje, 40–50 cm gylyje, buvo aptikti vienas šalia kito du pilki 25×22×16 cm dydžio akmenys, matyt, gulėję ant senojo žemės paviršiaus. Perkastos PV kampe, kv. A–1, 55–65 cm gylyje buvo aptiktas dar vienas pilkas 20×15×10 cm dydžio akmuo, irgi, matyt, gulėjęs ant senojo žemės paviršiaus. Maždaug perkastos centrinėje dalyje, kv. B, C–3, 4 iškart po dirvožemio sluoksniu nemažame plote gilyn, vietomis iki 90–100 cm, ėjo netaisyklingos formos gana marga dėmė, kurioje pakaitomis ėjo juodi su šaknų liekanomis, rusvai pilkos, pilkos ir visiškai balto smėlio dėmės. Ši dėmė buvo čia augusio medžio (kaip paaiškėjo iš vietinių gyventojų pasakojimo, tiksliai šioje vietoje augusio didelio lazdyno krūmo) paliktas pėdsakas.

Be minėto, kv. B–5 aptikto atsitiktinio radinio, perkasoje buvo surastas vienas kapas su šalia palaidotu žirgu (?).

Kapas Nr. 12 (žmogaus su žirgu (?))

Perkastos kv. B, C–3, 4 ir dalinai kv. B, C–5, 90–95 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, iškart prasidėjus natūraliam smėliui, išryškėjo ne visai taisyklingo pusapskritimo formos tamsesnė dėmė, kurios P dalį kirto bulviarūšių, esančių kv. A–3, 4, 5 duobės, o Š kraštas paėjo po perkastos Š siena. Dėmės išgaubta V dalis (kv. B, C–3, dalinai B, C–4) iš aplinkinio smėlio labai nežymiai išsiskyrė vos pilkšvesne spalva, o jos R dalis (kv. B, C–4, dalinai B, C–5) gana ryškiai išsiskyrė tamsiai rusvai pilka spalva. Norint atidengti visą pusapskritimo formos dėmės išlikusią dalį, perkastos Š sienoje, ties kv. B–3,4 buvo padaryta maždaug 2,6 m² ploto netaisyklinga iki 2,2 m ilgio V–R kryptimi ir 1,25 m pločio P–Š kryptimi išpjova. Atidengus ir atpreparavus dėmę, paaiškėjo, kad tai kapo duobė, kurios R dalyje 100 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, palaidotas gana gausiai angliukais apibertas mirusysis (sprendžiant pagal įkapes, tai buvo vyras). Sprendžiant pagal kaukolės kaulų liekanų dėmes, įkapių išsidėstymą ir dėmės su angliukais formą (jokių griaučių liekanų, išskyrus kaukolės kaulų likučių dėmes, išlikę nebuvo), mirusysis gulėjo galva beveik tiksliai į Š (345° kampu), greičiausiai aukštieji rankomis, matyt ištiestomis kojomis. Rankų padėtis neaiški. Mirusiojo galva, atrodo, buvo padėta ant plokščio 20×16×7 cm dydžio akmens (ant jo ir matėsi kaukolės kaulų liekanos). Į kairę nuo mirusiojo galvos (jo atžvilgiu) buvo padėtas 28×22×20 cm dydžio akmuo. Kitas 18×15×12 cm dydžio akmuo buvo padėtas mirusiojo dešinėje pusėje, maždaug jo šlaunų srityje. Prie mirusiojo galvos, dešinėje pusėje gulėjo smaigaliais į Š pusę geležinis įmovinis 25 cm ilgio ietigalis su užbarzdomis, geležinis įmovinis 18 cm ilgio ietigalis karklo lapo (?) formos plunksna ir buvo įsmeigtas ašmenimis įstrižai į žemę geležinis įmovinis 16 cm ilgio kirvis 4,7 cm pločio ašmenimis. 17 cm į P (mirusiojo kojų) pusę nuo ietigalio, prie dešiniojo mirusiojo šono, maždaug jo krūtinės lygyje, gulėjo sulūžęs įtvėriamasis 19 cm ilgio peilis-pjautuvėlis (?). Maždaug mirusiojo krūtinės viršaus srityje gulėjo įstrižai krūtinės 8 cm ilgio ir iki 3,5 cm pločio geležinis pincetas. 12 cm į P nuo jo, maždaug mirusiojo krūtinės apačioje gulėjo viena šalia kitos dvi žalvarinės segės: profiliuota ir segė trikampėje jojele (prie pastarosios segės adatos buvo išsilaukęs mažytis audinio gabalėlis). 75 cm į P nuo segių, maždaug mirusiojo šlaunų srityje gulėjo skersai kapo geležinis sulūžęs 15 cm ilgio kiek lenktas neaiškios paskirties dirbinys, pagamintas iš išilgai per vidurį sulenktos geležinės juostelės, su išlikusia jame vinute su žalvarine 1,5 cm skersmens tuščiaavidure pusrutulio formos galvute (gal tai kartais skydo rankena ? – šalia šio dirbinio buvo išlikę mažai lyg odos ar žievės gabalėliai). Už 5 cm į P nuo šio radinio kapas jau buvo nukirstas bulviarūšio duobės, todėl išlikusi tikrai 180 cm ilgio kapo duobės dalis.

Į R nuo mirusiojo, iš aplinkinės žemės labai nežymiai vos pilkšvesne spalva išsiskiriančioje duobės dalyje (kv. B, C–3, dalinai B, C–4) buvo aptikti labai apnykę ir ties šia vieta anksčiau augusio medžio šaknų gerokai išstumdyti arkliai griaučiai, tarp kurių dar matėsi šaknų paliktos dėmės. Iš griaučių buvo išlikusi tikrai aptrupėjęs kaukolės su dantimis dalis, stuburo kaulų pėdsakai ir keli kojų kaulų fragmentai. Sprendžiant pagal išlikusių kaulų padėtį, arklys gulėjo galva į Š pusę, matyt, ant šono ir kojomis į R pusę. Jokių dirbinių prie arkliai griaučių neaptikta, todėl net sunku spręsti, ar jis palaidotas kartu su mirusiuoju, ar žymiai vėliau, tačiau, greičiausiai, dar iki vėjui sunešant dabartinį supustytą smėlio sluoksnį. Jau vėjui sunešus dabar esantį supustytą smėlio sluoksnį jis irgi negalėjo būti pakastas, nes tada duobės dėmė būtų išsiskyrusi jau supustytame smėlyje, o to nebuvo. Galbūt arklys buvo užkastas kartu su mirusiuoju.

Išvados

Dauglaukio kapinyno 1983 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu ištirtas bendras 103 m² plotas, aptikta 12 labai apnykusių griautinių kapų, iš kurių vienas, kapas Nr. 6, dvigubas (vyro ir moters), 6 kapuose palaidotas greičiausiai moters ir 5 – vyrai (šalia vieno jų (kapas Nr. 12) buvo užkastas arklys, ne visai aišku, ar jis vienalaikis su vyro palaidojimu). Kapuose ir atsitiktinai surasta virš 60 radinių. Ištirtoje kapinyno dalyje visi mirusieji palaidoti nedeginti, orientuoti galvomis dažniausiai į Š, ŠV ir ŠR, retkarčiais į VŠV (dvigubas kapas Nr. 6). Išimtį sudaro kapas Nr. 7, kuriame mirusioji palaidota galva į PR pusę. Palaidotieji gulėjo aukštiekninki, ištiestomis kojomis, dažnai sudėtomis ant krūtinės ar pilvo rankomis. Kai kuriuose kapuose mirusiųjų rankų padėtis neaiški. Viename kape prie mirusiojo iš abiejų pusių padėta po akmenį (kapas Nr. 12), o dviejuose kapuose po akmenį buvo padėta ir po mirusiojo galva (kapai Nr. 10, Nr. 12). Visų mirusiųjų kapuose aptiktos įkapės. Kai kuriuose kapuose jos gana gausios (dvigubas kapas Nr. 6, kapai Nr. 8, Nr. 10, Nr. 12). Vyrų kapams būdingi daugiausia ginklai (kape Nr. 8 be kitų ginklų rastas ir antskydis), tačiau yra nemažai ir papuošalų. Moterų kapuose daugiausiai aptikti tik papuošalai (tik tai kape Nr. 1 aptiktas ylos (?) gabaliukas).

Šalia kapų buvo aptiktos trys cilindrinio ir kūgio formos duobės, užpildytos tamsia su smulkučiais angliukais žeme. Jos, matyt, yra kiek vėlyvesnės, negu kapai šalia kurių jos aptiktos (duobė Nr. 1 kirto kapo Nr. 1 kojūgalį). Jokių radinių duobėse neaptikta, jų paskirtis lieka ne visai aiški. Galbūt tai apeiginės duobės?

Remiantis kapuose rastais dirbiniais ir laidosena, ištirtą Dauglaukio kapinyno dalį galima datuoti II–IV amžiais ir skirti Nemuno deltos kapinynų grupei.

Tyrinėjimų metu paaiškėjo, kad kapinynas (bent jau tirtoji jo dalis) dalinai užpustytas vėjo sunėšto nevienodo smėlio storio sluoksniu, kurio dėka jis išliko geriau, negu buvo manoma iki tyrinėjimų. Sprendžiant pagal perkasoje III atsitiktinai surastą senajame paviršiuje (Švedijos Kristinos kaldintą Rygos miesto šilingą), tirtoji kapinyno dalis užpustyta po 1632 metų.

Tyrinėjimų metu iš besilankančių prie tiriamų plotų senesnių vietinių gyventojų buvo sužinota, kad archeologinių dirbinių kasant bulvarūsius anksčiau buvo randama ir apie 100 m į V nuo tirtosios kapinyno dalies, šalia Izidoriaus Bartušio gyvenamo namo. Žalvario dirbinių („branktų, didumo kaip ant kojos“), kasant bulvarūsius, rasdavo ir maždaug už 100 m į PV nuo tirtosios kapinyno ploto esančioje pakilmėlėje, kur anksčiau buvo Dauglaukio gyventojų Paulavičiaus sodyba, dabartinėje taip vadinamo gyvenvietės parko teritorijos ŠR dalyje (apie čia aptiktus radinius pasakojo pats Paulavičius). Be to, daug dirbinių („iečių“ ir kt.) buvo rasta ir apie 70 m į P nuo tirtosios kapinyno dalies už lomalės buvusioje kalvelėje, kuri buvo nustumdyta ir dabar jos vietoje stovi A. ir J. Gaurilių sodybos ūkiniai pastatai. Panašu, kad tai vieno ir to paties didelio kapinyno dalys. Plotą, esantį gyvenvietės parke (buvusios Paulavičiaus sodybos vietoje) ateityje reikėtų patyrinėti, kadangi šalia numatoma statyti naujus kolūkio kultūros namus (tirti šį plotą 1983 metais neleido lėšų ir laiko stoka). Šia tyrinėjimai duotų papildomos medžiagos apie kapinyno teritoriją, jo chronologiją ir mirusiųjų laidoseną.

Tyrinėjimų metu rasti radiniai perduoti Lietuvos TSR istorijos ir etnografijos muziejui Vilniuje. Tyrinėjimų brėžinių ir radinių piešinių originalai ir fotografijų neigatyvai saugomi Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos Dokumentacijos centre.

Radinių sąrašas

Kapas Nr. 1

1. Nulūžusios geležinės keturkampio skersinio pjūvio ylos (?) dalis prie koto. Ilgis 4,5 cm., storis 3×3,5 mm.
2. Karolių apvara iš aštuoniolikos geriau išsilaičiusių subyrėjusių gelsvo stiklo (auksuotų?) užpalvinto cilindro formos gintarinio dvigubo nupjauto kūgio formos karolio (aparos centre). 10 stiklinių karolių – dvigubi. Stiklinių karolių skersmuo nuo 5 mm iki 9 mm, ilgis 6–8 mm (dvigubų ilgis 11–14 mm). Gintarinio karolio skersmuo 15 mm, storis 8 mm.
3. Ritinis sulūžęs 13,5 cm ilgio smeigtukas žalvarine lyg dvigubos ritės formos su trimis skrituliukais galvute ir geležine adata su išlikusiais prirūdijusios geležinės grandinės fragmentais. Adatos ilgis 10 cm, skersmuo 5 mm. Galvutės aukštis 3,4 cm; viršutinio skritulio skersmuo 13 mm, vidurinio – 11 mm, apatinio – 8 mm; jų storis 3 mm. Visų trijų skritulių šonai puošti horizontaliais grioveliais, o dviejų viršutinių dar ir vertikaliomis įkartelėmis. Viršutinio skritulio viršus puoštas kryžiniu ornamentu, sudarytu iš trijų viduryje stačiu kampu besikertančių įkartin. Viršutinės ritės kamienas įsmaugtas, 5 mm skersmens ir 8 mm aukščio; apatinės ritės kamienas šešiakampio pjūvio, 6 mm skersmens ir 10 mm aukščio, puoštas eglutės ornamentu. Smeigtuko kilpelė yra prie apatinės ritės kamieno, po viduriniu skrituliu. Kilpelėje išlikusi įverta 10 mm skersmens geležinė grandelė, pagaminta iš 2 mm storio apskritos vielos.

Kapas Nr. 2

4. Geležinis įmovinis ietigalis rombo formos (?) plunksna. Ilgis 15 cm; plunksnos ilgis 8 cm, plotis 3,4 cm, storis maždaug iki 1 cm; įmovo ilgis 7 cm, skersmuo iki 3 cm.
5. Geležinis sulūžęs įtvėriamasis peilis tiesia nugarėle. Ilgis 16,5 cm; ašmenų ilgis 12 cm, plotis 2,5 cm; nugarėlės plotis 5 mm; įkotės ilgis 4,5 cm, plotis iki 1,5 cm.

6. Žalvarinė profiliuota segė atvira įvija, lieta užkaba ir žalvarine adata, trapecinio pjūvio lankeliu ir profiliuota kojele, su dviem plačiais puoštais išilginiais grioveliais, skydeliais ant lankelio: vienas prie įvijos, kitas – prie kojelės. Segės ilgis 4,7 cm, įvijos ilgis 3,3 cm, lankelio plotis 11 mm.

7. Žalvarinė profiliuota segė atvira įvija, lieta užkaba ir sulūžusia žalvarine adata, pusapskritimio pjūvio lankeliu ir profiliuota kojele, su dviem plačiais skydeliais ant lankelio: vienas, esantis prie įvijos, su dviem iškilimais briaunomis kraštuose, kitas, esantis prie kojelės, puoštas išilginiais grioveliais. Segės ilgis 5 cm, įvijos ilgis 2,9 cm, lankelio plotis iki 10 mm.

Kapas Nr. 3

8. Žalvarinis įvijinis sulūžinėjęs žiedas, pagamintas iš 1,5–2 mm pločio ir 1–1,5 mm storio pusskritulio pjūvio vielos. Žiedo skersmuo 2,3–2,5 cm.

Kapas Nr. 4

9. Žalvarinė profiliuota (?) segė lieta užkaba, su cilindrine lazdele (?) ir šarnyriniu (?) užsegimu, pusapskritimio pjūvio lankeliu, profiliuota kojele ir trimis skydeliais: vienas prie cilindrinės lazdelės, lankelio viršuje; vienas prie kojelės ir trečias – lankelio viduryje. Skydelių priekinis paviršius puoštas eglutės ornamentu. Panašiu, tik lėkštesnės eglutės, ornamentu puoštas ir segės lankelis tarp skydelių. Segės ilgis 3,5 cm; cilindrinės lazdelės (?) ilgis 3 cm, skersmuo 6 mm; lankelio plotis 1 cm.

Kapas Nr. 5

10. Žalvarinė laiptinė segė nulūžusia adata ir užkaba, tūtele dengta įvija, trapecijos pjūvio lankeliu (liemeniu), be kojelės, su dviem išgaubtais laipteliais, kurių vienas viršuje, prie įvijos, o kitas – apačioje. Segės ilgis 3 cm; įviją dengiančios tūtelės išlikęs ilgis 2,5 cm; viršutinio laiptelio ilgis 2,3 cm, apatinio – 2,6 cm, o jų plotis atitinkamai 7 mm ir 9 mm; segės lankelio plotis 13 mm

Kapas Nr. 6 (dvigubas)

Vyras:

11. Geležinis įmovinis ietigalis romo formos plunksna nulūžusia viršūne, su išlikusiomis įmovoje ietkočio medžio liekanomis. Ietigalio ilgis 19 cm; plunksnos ilgis 11 cm, plotis maždaug 4 cm; įmovo ilgis 8 cm, skersmuo 3 cm.

12. Geležinis įmovinis sulūžęs ietigalis karklo lapo formos plunksna su išlikusiomis įmovoje ietkočio liekanomis ir užsikonservavusiu prie įmovo prilipusiu storo audinio gabalėliu. Ietigalio ilgis 19 cm; plunksnos ilgis 12 cm, plotis 3 cm, storis 9 mm; įmovo ilgis 7 cm, skersmuo 1,8 cm.

13. Geležinis sulūžęs įtviriamasis peilis tiesia nugarėle. Ilgis 18,5 cm; ašmenų ilgis 13,5 cm, plotis 2,5 cm; nugarėlės storis iki 7 mm; įkotės ilgis 5 cm, plotis 1,8 cm.

14. Geležinis įmovinis kirvis su išlikusiomis įmovoje koto medžio liekanomis. Kirvio ilgis 16 cm, ašmenų plotis 5 cm, įmovo skersmuo 3,5 cm.

15. Žalvarinė laiptelinė segė dengta tūtele įvija, lieta dalinai nulūžusia užkaba ir nulūžusia adata, profiliuotu pusapskritimio pjūvio lankeliu ir profiliuota kojele, su trimis plačiais laipteliais: vienas prie dengtos įvijos, antras prie kojelės, trečias – lankelio viduryje. Laipteliai puošti išilginiais grioveliais, kurie buvo užpildyti geležinėmis juostelėmis. Įviją dengiančios tūtelės galai puošti kiekvienas dvejais lygiagrečiais grioveliais. Segės ilgis 5,3 cm; įviją dengiančios tūtelės ilgis 4,4 cm, skersmuo 7 mm; laiptelių ilgis 2 cm, plotis 9–11 mm; lankelio plotis 1,4 cm.

16. Žalvarinė profiliuota segė dengta įvija su užsikonservavusiu prie jos audinio gabalėliu, lieta užkaba, geležiniu nulūžusios adatos fragmentu, trikampio pjūvio platėjančiu į viršų lankeliu, profiliuota kojele, su trimis plačiais skydeliais vienas prie įviją dengiančios tūtelės, antras prie kojelės, trečias – lankelio viduryje. Laipteliai puošti išilginiais grioveliais ir dengti geležimi. Segės ilgis 6 cm; įviją dengiančios tūtelės ilgis 5 cm, skersmuo 9 mm; skydelių plotis 8–9 mm; lankelio plotis nuo 1,3 cm iki 2 cm. Išlikusio geležinės adatos fragmento ilgis 117 cm.

17. Žalvarinė kiek suplota apyrankė įgaubtu viduriu. Galai papuošti skersiniais grioveliais ir skersai einančiomis įkartėlių juostelėmis, o viduryje išilginiais grioveliais ir besikeičiančiomis išilginėmis įkartėlių (lyg virvučių) ir akučių eilutėmis. Šonai puošti akutėmis. Apyrankės dydis 7,7×6,8 cm; juostelės plotis 1,3–1,5 cm, storis 4–5 mm.

18. Žalvarinė kiek suplota apyrankė įgaubtu viduriu. Galai puošti skersai einančiais grioveliais ir įkartėlių eilutėmis, bei sietelinio ornamentu, o viduryje išilgai einančiais grioveliais ir įkartėlių (lyg virvelių) ir akučių eilutėmis. Apyrankės dydis 7,5×6,3 cm; juostelės plotis 1,2–1,3 cm, storis – 3–4 mm.

19. Geležinė pusapskritimio formos sagtis su nulūžusiu liežuvėliu (adata). Dydis 4,5×3,5 cm; lenktojo šono plotis 1 cm, storis 1,5–2 mm; tiesiojo šono skersmuo 5 mm; išlikusio liežuvėlio dalies ilgis 3 cm, skersmuo 4 mm.

Moteris:

20. Sulūžinėjusios žalvarinės antkaklės kūginiais galais dalis (maždaug pusė) iš 11 fragmentų. Bendras išlikusios lankelio dalies ilgis maždaug 21,5 cm. Lankelio skersmuo prie kaklelio 3 mm, o storiausioje vietoje (apie vidurį) – 4 mm. Kūgelio aukštis 7,5 mm, jo pagrindo skersmuo – 10 mm. Išlikusių antkaklės fragmentų ilgis nuo 7 mm iki 5,5 cm.

21. Karoliukų aparėlė iš išlikusių 2 gelsvo stiklo (auksuotų?) dvigubų karolėlių, 3 žalvarinių ir 6 raudono emalio karoliukų. Dvigubų stiklo karoliukų ilgis 7 mm, skersmuo iki 4 mm. Žalvariniai karoliai dvigubo nupjauto kūgio formos, 5 mm skersmens ir iki 4 mm ilgio. Raudono emalio karoliukai cilindro užapvalintomis briaunomis formos, nuo 2,5 mm iki 4 mm skersmens ir nuo 2 mm iki 3 mm ilgio.
22. Žalvarinio nulūžusio smeigtuko adatos dalis (smaigalys). Ilgis 3,3 cm, skersmuo 3,5 mm.
23. Žalvarinė laiptelinė ornamentuota segė lieta užkaba, cilindrinio formos lazdele-tūtele, šarnyriniu užsegimu, žalvarine adata, daugiakampio pjūvio lankeliu, profiliuota kojėle, su trimis laipteliais: vienas segės viršuje, antras prie kojėlės ir trečias – lankelio viduryje. Laipteliai puošti išilginių griovelių ir išilgai einančiomis skersinių įkartėlių linijomis. Lankelis puoštas arčiau šonų einančiais išilginiais grioveliais ir įkartėlių linijomis, tarp kurių, lankelio centre, išilgai jo, įmuštos dvi dvigubos trikampėlių eilutės sudaro lyg ir panašų į snaigės ornamentą. Lazdelė-tūtelė puošta prie kiekvieno jos galo esančiais trimis lygiagrečiais grioveliais. Segės ilgis 5 cm; lazdelės-tūtelės ilgis 4,5 cm, skersmuo 5–6 mm; laiptelių ilgis 2,8 cm, plotis iki 7,5 mm; lankelio plotis 11 mm; kojėlės ilgis 7 mm; adatos ilgis 4,2 cm.
24. Sulūžusi žalvarinė kiek suplota ornamentuota apyrankė, pagaminta iš pusapvalio pjūvio juostelės. Galai puošti skersiniais grioveliais, o vidurys išilginiais grioveliais ir išilginėmis įkartėlių (lyg virvučių) ir akučių eilutėmis. Apyrankės dydis 6x4,5 cm; juostelės plotis iki 1 cm, storis iki 3 mm.
25. Sulūžinėjusi žalvarinė kiek suplota ornamentuota apyrankė, pagaminta iš pusapvalio pjūvio juostelės. Galai puošti skersiniais grioveliais, o vidurys išilginiais grioveliais ir išilginėmis įkartėlių (lyg virvučių) ir akučių eilutėmis. Apyrankės dydis 5,5x4,5 cm; juostelės plotis iki 11 mm, storis iki 3 mm.
26. Karolių apvara iš 17 geriau išsilaikiusių ir keliolikos subyrėjusių balto, žalsvo ir mėlyno stiklo ir raudono puošto baltais ir rudais taškučiais emalio. Karoliai statinėlių ir beveik rutuliukų formos, nuo 6 mm iki 11 mm skersmens ir nuo 6 mm iki 8,5 mm ilgio; skylių siūlui skersmuo 2–4 mm.

Kapas Nr. 7

27. Žalvarinis statinėlinis 9 cm ilgio smeigtukas. Galvutės aukštis 12,5 mm, skersmuo (statinėlės) – 7,5 mm. Statinėlės skrituliai 7 mm skersmens ir 2–2,5 mm storio, jų šonai puošti įstrižomis įkartėlėmis. Statinėlės viduryje yra 2,5 mm skersmens skylutė grandinėlei užkabinti. Smeigtuko adata apskrito pjūvio, 3,5–4 mm skersmens.
28. Žalvarinis statinėlinis 9 cm ilgio smeigtukas. Galvutės aukštis 12 mm, skersmuo (statinėlės) – 7,5 mm. Statinėlės skrituliai 7 mm skersmens ir 2–2,5 mm storio, jų šonai puošti įstrižomis įkartėlėmis. Statinėlės viduryje yra 2,5 mm skersmens skylutė grandinėlei užkabinti. Smeigtuko adata apskrito pjūvio, 3,5–4 mm skersmens.
29. Žalvarinė ornamentuota kiek suplota apyrankė užkeistais galais, pagaminta iš stačiakampio pjūvio juostelės. Apyrankės galai susiaurėję, ovalinio pjūvio, puoši skersiniais grioveliais, o vidurys išilginiais grioveliais ir tarp jų esančiomis dvejomis išilginėmis skersinių įkartėlių eilutėmis (lyg virvutėmis). Apyrankės dydis 6,3x5,2 cm; juostelės plotis 9 mm, storis 1,5 mm; galų plotis 5 mm, storis 3 mm.
30. Žalvarinis žiedelis nesusiekiančiais galais, pagamintas iš pusapvalio pjūvio juostelės. Išilgai juostelės, prie jos pakraščiu, yra du lyg įspausti grioveliai. Žiedo skersmuo 2,2 cm; juostelės plotis 8,5 mm, storis iki 1 mm.
31. Lipdytos keramikos šukė lygiu paviršiumi, lyg su brūkšniavimo žymėmis. Masė pilkšvai ruda, su grūsto akmens priemaiša, išorinis ir vidinis paviršius tamsiai pilkas. Dydis 3,5x2,3 cm, storis 7 mm.
32. Lipdytos keramikos šukė lygiu paviršiumi, lyg su braukymo žymėmis. Masė pilkšvai ruda ir tamsiai pilka, lyg sluoksnuota; vienas paviršius beveik juodas, kitas (nuskilęs?) – šviesiai rudas. Dydis 2,3x1,7 cm, storis 5 mm.

Kapas Nr. 8

33. Geležinis įmovinis 20 cm ilgio ietigalis rombo formos plunksna. Plunksnos ilgis 11 cm, plotis 4,5 cm, storis 0,7 cm. Įmovos ilgis 9 cm, skersmuo 3 cm.
34. Sulūžęs geležinis įtveriamasis 24,5 cm ilgio peilis-durklas kiek išgaubta nugarėlė ir ašmenimis. Ašmenų ilgis 18 cm, plotis 3 cm, nugarėlės plotis 6–7 mm; įkotės ilgis 6,5 cm, plotis 2 cm, storis 6–7 mm.
35. Geležinis įmovinis kirvis. Ilgis 17 cm; ašmenų plotis 5 cm; įmovos skersmuo 3,7–3,8 cm.
36. Sulūžinėjęs apskritas geležinis antskydis kūgio kiek įgaubtais šonais formos buku smaigaliu viršūne ir cilindro formos šonais, su užsikonservavusio prie jo storo audinio gabalėliu. Bendras antskydžio (su kraštais) skersmuo 14 cm, aukštis 10 cm. Viršūnės aukštis 7 cm, šonų aukštis 3 cm, kraštų plotis 1,5 cm, viršūnės pagrindo skersmuo 11 cm.
37. Sulūžinėjęs 9 cm ilgio geležinis lazdelinis smeigtukas. Adatos ilgis 7,2 cm, skersmuo 3–3,5 mm; galvutės skersmuo 1,8 cm.
38. Gintarinis cilindriniais šonais ir nupjauto buku kūgio formos viršūne su skylute viduryje karolis (?). Skersmuo 2,1–2,2 cm, storis 1,2 cm; skylutės skersmuo 3 mm; šonų aukštis 5 mm.
39. Žalvarinis įvijinis 4–5 įvijų žiedas, pagamintas iš trikampio pjūvio vielos. Vienas išlikęs žiedo galas suplotas ir užriestas. Žiedo skersmuo 2,3–2,5 cm; vielos plotis 2 mm, storis – 1,5 mm.

Kapas Nr. 9

40. Sulūžęs geležinis įtveriamasis peilis tiesia nugarėle, nulūžusiu smaigaliu. Išlikęs ilgis 12 cm; ašmenų išlikusios dalies ilgis 9 cm, plotis 2 cm, nugarėlės plotis 5 mm; įkotės ilgis 3 cm, plotis 1,5 cm, storis 5 mm.

41. Geležinis įmovinis kirvis su išlikusiomis įmovoje koto medžio liekanomis. Ilgis 20,5 cm, ašmenų plotis 5,5 cm; įmovo skersmuo 3,5 cm.
42. Geležinis įmovinis 20,5 cm ilgio ietigalis rombo formos plunksna. Plunksnos ilgis 12 cm, plotis 5 cm, storis 8 mm, įmovo ilgis 8,5 cm, skersmuo 2,8 cm.
43. Žalvarinis statinėlinis 10,2 cm ilgio smeigtukas lūžusia adata. Galvutės aukštis 1,1 cm, skersmuo (statinėlės) –7 mm. Statinėlės skrituliai 6 mm skersmens, viršutinis 3–3,5 mm storio, o apatinis – 2–2,5 mm storio. Viršutinio skritulio šonai puošti besikertančių įkartelių ornamentu, o jo viršus – dviem besikertančiomis stačiu kampu įkartomis, sudarančiomis kryželį. Statinėlės viduryje yra 2,5 mm skersmens skylutė grandinėlei prikabinėti. Smeigtuko adata apskrito pjūvio, 9,1 cm ilgio, 4 mm skersmens. Nulūžusio adatos smaigalio ilgis 3 cm.

Kapas Nr. 10

44. Geležinis įmovinis kirvis. Kirvio ilgis 14 cm; ašmenų plotis 5 cm; įmovo išorinis skersmuo 3,8 cm, vidinis skersmuo – 2,9–3 cm, gylis – 6,5 cm.
45. Stiklinis (?) platėjantis į vieną galą tuščiaviduris cilindrelis, pagamintas iš rudo stiklo (?). Cilindrėlio šonai puošti įlietomis balto emalio (?) stačiomis aplink einančiomis netaisyklingomis bangelėmis. Cilindrėlio ilgis 2,2 cm, siauresniojo galo skersmuo 9–10 mm, platesniojo – 13–14 mm. Skylės, einančios išilgai cilindrelio, platesniojo galo skersmuo 6,5–7 mm, o siauresniojo – 4–5 mm. Cilindrėlio sienelių storis 2,5–4 mm.
46. Žalvarinės skardos cilindrelis, kurio vienas galas užkištas neaiškia ruda medžiaga, kiek panašia į emalį ar gintarą (?), o kitas galas užpildytas surūdijusios geležinės grandinės sukepusia mase. Cilindrėlio skersmuo 1,3 cm, ilgis 1,2 cm; skardelės storis 0,5 mm.
47. Surūdijusios susivijusios geležinės grandinės sukepęs gabaliukas su užsikonservavusiu prie jo audinio gabalėliu. Gabaliuko dydis 3,2×2×1,8 cm. Dar matosi kai kurių grandelių kontūrai. Grandelės apskritos, 7 mm skersmens, pagamintos iš 1,5 mm skersmens vielos.
48. Žalvarinės grandinės 5,5 cm ilgio fragmentas. Grandinės apskritos, 6 mm skersmens, pagamintos iš trikampio pjūvio vielos. Vielos plotis 2,5 mm, storis – 1 mm.
49. Geležinis lazdelinis sulūžinęs smeigtukas. Ilgis 9 cm; adatos ilgis 7 cm, skersmuo 3,5–4 mm; galvutės skersmuo 2 cm.
50. Žalvo skaidraus stiklo platėjantis į vieną galą cilindrelis su išilgai einančia skylute. Cilindrėlio šonai puošti besivejančiomis apie jį lygiagrečiomis įstrižomis raudono emalio iki 1 mm pločio vijomis. Cilindrėlio platesniojo galo skersmuo 10 mm, o siauresniojo – 8,5 mm. Cilindrėlio ilgis 2,3 cm, išilgai jo centro einančios skylutės skersmuo 2,5–3 mm.

Kapas Nr. 11

51. Žalvarinis nulūžęs ritinis smeigtukas. Išlikusios dalies ilgis 7,8 cm. Galvutės ilgis 2,3 cm. Ritės kamienas įsmaugtas, 1,4 cm ilgio ir 5,5 mm skersmens. Viršutinio skritulio skersmuo 12 mm, storis iki 5 mm; o apatinio skritulio skersmuo 10 mm, o storis iki 4,5 mm. Abiejų skritulių šonai puošti išilginiais grioveliais ir skersinių įkartelių linijomis. Po apatiniu skrituliu yra skersiniais grioveliais puošta kilpelė grandinėlei užkabinti. Žemiau apatinio ritės skritulio esanti adatos 1,5 cm ilgio pastorinta ir puošta lygiagrečiais skersiniais grioveliais ir, maždaug per vidurį, viena įkartelių eilute. Šios pastorintos adatos dalies skersmuo 5,5–6 mm. Smeigtuko adatos visas išlikęs ilgis 5,5 cm, skersmuo 4,5 mm.
52. Žalvarinis karoliukas (?), pagamintas iš trikampio pjūvio vielos. Skersmuo 6 mm; vielos plotis 3,5–4 mm, storis 1,5–2 mm; skylutės skersmuo 3–3,5 mm.
53. Žalvarinė profiliuota segė dengta įvija ir lieta nulūžusia užkaba, trikampio – pusiau pjūvio lankeliu, profiliuota kojеле, su trimis skydeliais: vienas lankelio viršuje (3 mm žemiau įvijos), antras lankelio apačioje, prie kojelės, trečias – lankelio viduryje. Viršutinis ir apatinis skydeliai žiūrint iš viršaus – pusskritulio formos, o vidurinysis – užapvalinto trikampio formos. Skydelių šoninės briaunos puoštos išilgai jų einančiais grioveliais. Po viršutiniu skydeliu ir viduriniu skydeliu viršuje ir apačioje segės lankelis puoštas skersiniais įkirstais grioveliais. Segės lankelis tarp dengtos įvijos ir viršutinio skydelio (3 mm atstumas) – pusskritulio pjūvio, 7,5 mm pločio ir 4,5 mm storio; tarp viršutinio ir vidurinio skydelių – užapvalinto trikampio pjūvio, 9–10 mm pločio ir 5–6 mm storio; žemiau vidurinio skydelio, link apatinio, – lankelis iš užapvalinto trikampio pjūvio pamažu pereina į beveik pusskritulinį ir yra 7–9 mm pločio ir 5–6 mm storio. Segės kojelė 6 mm ilgio ir 5 mm skersmens. Segės ilgis 5 cm; dengtos įvijos ilgis 2,9 cm, tūtelės skersmuo 6–8 mm.
54. Žalvarinio žiedo, pagaminto iš pusapvalio pjūvio juostelės, dalis. Žiedo skersmuo 2,4 cm; juostelės plotis 6–6,5 mm, storis 1,5 mm.

Kapas Nr. 12

55. Geležinis įmovinis 25 cm ilgio ietigalis su užbarzdomis. Plunksnos ilgis su užbarzdomis 12 cm, plotis 4 cm, storis maždaug 7 mm; įmovo ilgis 14 cm, skersmuo prie koto 2,2 cm, jos kaklelio skersmuo 1,5 cm.
56. Geležinis įmovinis 17,5 cm ilgio ietigalis karklo lapo (?) formos plunksna. Plunksnos ilgis 11 cm, plotis 3,3 cm; įmovo ilgis 6,5 cm, skersmuo 2,3 cm.
57. Geležinis įmovinis kirvis. Ilgis 16,5 cm; ašmenų plotis 4,7 cm; įmovo skersmuo 3,3–3,5 cm.

58. Geležinis įtvėriamasis perlūžęs peilis-pjautuvėlis (?) išgaubta nugarėle, ar jo dalis (?) su užsikonservavusiu prie įklotės storo audinio gabalėliu. Ilgis 19 cm; ašmenų ilgis 12 cm, plotis iki 4 cm; nugarėlės plotis 6–7 mm; įklotės ilgis 7 cm, plotis iki 2 cm, storis 6–7 mm.

59. Geležinis dalinai sulūžęs 8 cm ilgio pincetas, užlenktas į vidų skersiniais 3,5 cm pločio ašmenimis. Pinceto koto plotis 1–1,5 cm.

60. Žalvarinė profiliuota segė pusapskritimo pjūvio lankeliu, atvira įvija, lieta užkaba, be kojelės, su dviem plačiais skydeliais: vienas viršuje, prie įvijos, kitas, ilgesnis, panašus į laiptelį, - lankelio apatiniame gale. Abudu segės skydeliai puošti išilginiais grioveliais (viršutinis gilesniais, apatinis – kiek smulkesniais). Segės lankelio viršutinėje dalyje, po viršutiniu skydeliu pastebimos keturios įmuštos ne visai simetriškai duobutės: dvi esančios aukščiau – arčiau lankelio šonų, ir dvi esančio žemiau – viena greta kitos. Segės ilgis 5 cm; įvijos ilgis 3,5 cm; viršutinio skydelio ilgis 1,3 cm, plotis 5 mm; apatinio skydelio ilgis 1,7 cm, plotis 6,5 mm; lankelio plotis 8–9 mm. Segės adata žalvarinė.

61. Žalvarinė segė trikampėje kojele, stačiakampio pjūvio lankeliu, atvira įvija, lieta užkaba, su 3–3,5 mm storio ir 1,5 cm pločio pusskritulio formos skydeliu lankelio viršuje, 2 mm atstumu nuo įvijos. Segės kojelė nuo lankelio atskirta skersiniu ranteliu – užkarta. Lankelis 7–9 mm pločio ir 3,5–4 mm storio, centre puoštas 4 išilginiais grioveliais, kuriuos galuose kerta skersiniai grioveliai (viršuje – 2, apačioje – 3). Segės ilgis 4,2 cm; įvijos ilgis 2,9 cm; kojelės plotis apačioje 1,9 cm, jos storis 2–2,5 mm. Segės adata žalvarinė, prie jos išsilaikęs užsikonservavęs nedidelis (apie 1 cm²) reto audinio gabalėlis.

62. Perlūžusio į dvi dalis geležinio neaiškios paskirties kiek lenktas dirbinio (skydo rankenos (?)) dalis pagaminta iš išilgai stačiu kampu sulenktos juostelės, kurios vienas galas plokščias ir užsibaigia 1,8 cm skersmens skrituliu, o kitas galas sunykęs. 4 cm atstumu nuo išlikusio galo, ties išilginio juostelės sulenkimo pradžia, išlikusi dalis vinutės su 1,5 cm skersmens žalvarine pusrutulio formos tuščiavidure galvute. Išlikusios dirbinio dalies ilgis 15 cm (vienas gabalas 9 cm ilgio, kitas – 6 cm ilgio); plotis per vidurį 1,9–1,8 cm; storis per vidurį (su briauna) – 1–1,3 cm.

Atsitiktiniai radiniai

Perkasa I

63. Geležinio įmovinio ietigalio karklo lapo formos (?) plunksna perlūžusi plunksna ir įmovos dalis. Bendras radinio ilgis 12,3 cm; plunksnos ilgis 9,5 cm, plotis 3 cm; išlikusios įmovos dalies ilgis 2,8 cm, didžiausias skersmuo 1,5 cm.

Kvadratas D–5; gylis 85 cm.

Perkasa III

64. Žalvarinis Švedijos karalienės Kristinos (1632–1654) leistas Rygos miesto šilingas. Skersmuo 1,6 cm. Averse: centre raidė „C“ ir lyg Vazų herbas; šonuose užrašas „CHRISTINA DAT...“ ir kelios neįskaitomos raidės. Reverse: centre Rygos miesto herbas – du sukryžiuoti raktai ir kryžius virš jų; šonuose užrašas „SOLIDUS CIVI (R?)IGENSIS“.

Kvadratas B–4; gylis 160 cm.

Perkasa IV

65. Geležinio įmovinio kirvio įmovos krašto dalis (?), lenkta. Dydis 3,8×2 cm; storis 3,5 mm.

Kvadratas B–5; gylis 70 cm.

Kraniologinės medžiagos lyties ir amžiaus diagnostika

Kapo Nr.	Medžiaga	Lytis	Amžius
2	Kaukolė	Vyras	40–45 m.

Mirusiojo lytį ir amžių pagal kaukolę nustatė Vilniaus V. Kapsuko universiteto Medicinos docentas G. Česnys.